

# Davran??sal Finans ?l??e?i

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Davran??sal Finans ?l??e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19488>

## Özet

Davran??sal Finans Ölçe?i, bireylerin yat??m kararlar?? etkileyen psikolojik faktörleri, özellikle de bili?sel anomali ve hevristikler düzeyini ampirik olarak ölçmek amacıyla 2022 y??l?nda geli?tirilmif bir ölçüm aracıdır. Bu ölçek, geleneksel finans teorilerinin rasyonel varsayımlar??n aksine, yat??mcular??n gerçek dünyadaki davran??lar?? ve karar verme süreçlerindeki sistematik hatalar? (önyargular?) belirlemeyi hedefler. Ölçek, Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) sonucunda 3 faktörlü ve 25 maddelik bir yapı sergilemiştir.

## Anahtar Kelimeler

Davran??sal Finans, Yat??m Kararlar?, Hevristikler, Finansal Anomali, Psikometrik Ölçek Geli?tirme, Bili?sel Yanlılıklar.

## Yazarlar

Batuhan Medetolu, Ali Saldanlı.

## Amaç

Davran??sal Finans Ölçe?i'nin temel amacı, bireysel yat??mcular??n finansal piyasalarda karar??la?tkılar? karma??k karar verme durumlarında sergiledikleri davran??sal e?ilimleri nicel olarak de?erlendirmektir. Geli?tirme çalışması, bireylerin yat??m tercihlerini ?ekillendiren ve piyasa verimlili?inden sapmalara yol açan davran??sal finans kavramlar??, özellikle de bili?sel k??sayollar? ve önyargular? ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu ölçek, akademik ara?tırmacılara ve finans uzmanlarına, yat??mc? psikolojisini daha derinlemesine analiz etme imkanı sunmaktadır.

## Yapı

Ölçek, davran??sal finans alan??n temelini oluşturan, yat??m kararlar?? etkileyen sistematik bili?sel yanılılıklar? ve sezgisel yargular? (heuristics) ölçmektedir. Ara?tırmacılar, ölçe?in 25 maddesinin, yat??mc? davran??lardaki farklı boyutlar? temsil eden üç ana faktör altında toplandı??nı tespit etmiştir. Bu faktörler, bireylerin kay?p/kazanç algular?, piyasa hareketlili?ine tepkileri ve sosyal etki altındaki karar verme e?ilimleri gibi kritik davran??sal mekanizmalar? temsil etmektedir.

## Geçerlik

Ölçe?in yapı geçerli?i, Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ile incelenmiştir. KFA sonuçları, ölçe?in 25 maddeden ve üç alt boyuttan oluşan sağlam bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir. Örneklem yeterlili?ini de?erlendiren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Ölçütü, %91 (0.91) gibi yüksek bir de?ere

sahiptir; bu, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun oldu?unu i?aret eder. Ayr?ca, Bartlett Küresellik Testi ?statisti?inin Olas?lık De?eri 0,000 olarak hesaplanm??t?r, bu da de?ikenler aras?ndaki korelasyonun anlaml? oldu?unu ve faktör analizinin uygunlu?unu do?rulamaktad?r.

## Güvenirlik

Davran??sal Finans Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenilirli?i Cronbach's Alpha katsay?s? kullan?larak test edilmi?tir. Ölçe?in tamam? için hesaplanan genel Cronbach's Alpha katsay?s? %87,6 (0.876) olup, bu de?er ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir. Üç alt faktörün iç tutarlılık katsayılar? ise sırasıyla %85,3, %77,8 ve %53,2 olarak belirlenmi?tir. İlk iki faktör yüksek güvenilirlik sergilerken, üçüncü faktörün kabul edilebilir minimum sınırda bir güvenilirlik de?erine sahip oldu?u görülmektedir.

## Faktör Analizi

Yapılan Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) neticesinde, 25 maddelik ölçek yap?s?nın, örneklem varyansının %51,69'unu açıklayan üç temel faktörden olu?tu?u belirlenmi?tir. Bu oran, ölçe?in ölçtü?ü yap?s?n önemli bir kısmın? ba?arıyla açıkladığını? göstermektedir. Faktörlerin belirlenmesinde kullan?lan istatistiksel testler (KMO ve Bartlett), veri setinin çok de?ikenli analizler için uygunlu?unu kan?tlam??t?r. Bu üç faktörlü yap?, yatırım? davran?lar?ndaki bilişsel e?ilimlerin çok boyutlu do?asını? yansıtmaktadır.

## Ölçüm Aracı

**Test Türü:** Geliştirme

**Format:** Bireysel raporlama ölçe?i

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Genel yatırımcılar, yetkinler

**Ya? Grubu:** Yetkinler

**Popülasyon Detaylar?:** Bireysel yatırım kararları alan veya finansal piyasalara ilgi duyan genel yetkin popülasyon.

**Test Metodolojisi:** 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?larak öz bildirim yoluyla veri toplanmaktadır. Derecelendirme sistemi ?öyledir: 1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kararsızım, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum.

## Anahtar Kelimeler

Davran??sal Finans Ölçe?i, Finansal Psikoloji, Yat?r?mc? Davran??lar?, Bili?sel Yanl?I?, KMO, Ke?fedici Faktör Analizi, Güvenirlilik Analizi.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?:** Sa?lanmam??t?r.

**?leti?im E-posta Adresleri:** b.medetoglu@gmail.com (Sorumlu Yazar)

**Yaz??ma Adresi:** Makalede belirtilen kurumsal adres bilgileri ge?erlidir.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, 2022 y?I?nda yay?mlanan akademik bir çal??man?n parças? olarak geli?tirilm?tir. Ölçe?in kullan?m? ve izinleri hakk?nda detayl? bilgi almak için sorumlu yazar Batuhan Medeto?lu ile ileti?ime ge?ilmesi gerekmektedir. Makalenin orijinal tam metni Dergipark üzerinden eri?ilebilir durumdad?r.

Orijinal makale ba?lant?s?: [dergipark.org.tr](http://dergipark.org.tr)

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: [davranissal-finans-olcegi-toad.pdf](http://davranissal-finans-olcegi-toad.pdf)

## Referanslar

Medeto?lu, B. & Saldanl?, A. (2022). Bireylerin Yat?r?m Kararlar?nda Maruz Kald??? Anomali ve Hevristikler Üzerine Ampirik Bir Çal??ma. *Journal of Economic Policy Researches*, 9(1), 53-74. doi: 10.26650/JEPR936253

## Davran??sal Finans Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir.

5. Sahip oldu?um varl???n fiyat?nda bir de?i?iklik oldu?unda, genellikle hemen varl??? satmay?p fiyat?n?n yükselmesini beklerim.

15. Yat?r?m karar? verirken, fiyat hareketlili?i nedeniyle haftan?n ilk günü yerine son günü yapmaya özen gösteririm.

25. Yat?r?mlar?mda daha önce ba?ar?l? olmu? ki?ilerin yapm?? oldu?u yat?r?mlar?, kendi yat?r?m kararlar?mda da uygular?m.